

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSÁNAK HIVATALA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE
NAIH nyilvántartási szám: 40689

**Az alapvető jogok biztosa és a jövő nemzedékek érdekeinek
védelmét ellátó biztoshelyettes**

KÖZÖS JELENTÉSE

az AJB-1342/2018. számú ügyben

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Érintett szerv: Budapest Főváros Közgyűlése

2018. május

**Az alapvető jogok biztosának és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó
helyettesének
Közös jelentése
az AJB-1342/2018. számú ügyben**

Előadó: dr. Litkey Orsolya

Az eljárás megindulása

A beadvány szerint panaszos nem jogosult háromfős háztartása részére 80 literes hulladékgyűjtő edény használatára a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló fővárosi rendeletben vélelmezett minimális hulladékmennyiség miatt, noha a szelektív gyűjtés bevezetését követően a korábbinál kevesebb gyűjtési hulladéka keletkezik.

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével, valamint az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásság gyanúja miatt a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján közös vizsgálatot indítottunk.

Az érintett alapvető jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.” „Jogszába nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés; T) cikk (3) bekezdés] „Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes. [32. cikk (3) bekezdés]
- Egészséges környezethez való jog „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” [XXI. cikk (1) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.)
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.)
- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Htv.)
- A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet (Kr.)
- A települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről rendelkező 16/2002. (IV. 10.) EüM. rendelet (EüMr.)
- Budapest Főváros Közgyűlésének 26/2013. (IV. 18.) önkormányzati rendelete a Budapest főváros területén végzett hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról (Ör.)

A megállapított tényállás

A panaszos háromfős háztartásban él Budapesten. 2016-ban kezdeményezte a Fővárosi Közterület Fenntartó Nonprofit Zrt. (Közszolgáltató) ügyfélszolgálatánál a 80 literes hulladékgyűjtő edény használatát a 120 literes helyett.

A panaszost kérelme alapján a Közszolgáltató arról tájékoztatta¹, hogy az Ör. 29. § (1) bekezdése a hulladékgyűjtő edények választását 3,9 liter/fő/nap vélelmezett hulladékmennyiség alapján határozza meg. A Közszolgáltató tájékoztatása szerint a 3 fős háztartásban keletkező hulladékmennyiség kiszámítása az Ör. 29. § (1) bekezdésére figyelemmel a következőképp

---

¹ 04321/4/2016. iktatószámú ügy

történik: $3,9 \text{ liter} \times 7 \text{ nap} \times 3 \text{ fő} = 81,9 \text{ liter}$. Kérelmét ezért elutasította arra hivatkozással, hogy a rendeletben foglaltak alapján a 80 literes edény igénybevételére az a természetes személy ingatlanhasználó jogosult, akinek fogyasztási címén legfeljebb kettő személy tartózkodik életvitelszerűen és a közszolgáltatást legalább egyszeri ürítés mellett veszi igénybe.

A panaszos kifogásolja, hogy az Ör. hivatkozott 29. § (1) bekezdésében foglalt $3,9 \text{ liter/fő/nap}$ vélelmezett minimális hulladékmennyiség miatt nem jogosult kisebb hulladékgyűjtő edény használatára, noha a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés bevezetését követően a korábbinál kevesebb vegyes háztartási hulladéka keletkezik. Sérelmezi, hogy a Kr. nem korlátozza a 80 literes edény használatát, viszont az Ör. alapján egy háromtagú család már nem tud igénybe venni 80 literes edényt. A panaszos szükségesnek tartja az Ör. felülvizsgálatát, hogy az összhangban legyen a Kr.-ben előírtakkal, és ne korlátozza a 80 literes edény használatát a jelenlegi módon.

Az ügyben megkerestük Budapest Főváros Főpolgármesterét és a Közszolgáltató vezérigazgatóját. Egyebek mellett választ kértünk arra vonatkozóan, hogy az Ör. elfogadását megelőzően milyen számítások és hatásvizsgálatok alapján került sor a vélelmezett $3,9 \text{ liter/nap/fő}$ legkisebb hulladékmennyiség megállapítására a korábbi, régi Ör. 22. § (4) bekezdés szerinti $3,7 \text{ liter/fő/nap}$ hulladékmennyiség helyett.² Továbbá tájékoztatást kértünk arról is, hogy a házhoz menő papír, műanyag és fém hulladék gyűjtés bevezetésével egyidejűleg sor került-e az Ör. rendelkezéseinek felülvizsgálatára, beleértve az Ör. 29. § (1) bekezdésben meghatározott $3,9 \text{ liter/fő/nap}$ vélelmezett minimális hulladékmennyiséget, valamint jelenleg tervezik-e az Ör. felülvizsgálatát.

A Főpolgármester válasza szerint az Ör. 29. §. (1) bekezdésben rögzített, két ürítési időszak között minimálisan keletkező $3,9 \text{ l/fő/nap}$ vegyes települési hulladék mennyiségének meghatározása a főváros területén keletkezett hulladék mennyisége alapján történt, annak figyelembe vételével is, hogy az általánosan elterjedt legkisebb gyűjtőedények mérete 110 liter volt. A mellékletként csatolt táblázat 2010-2015. évi adatai szerint a fővárosban keletkezett 1 főre jutó napi hulladéktérfogat rendre meghaladta az Ör.-ben meghatározott értéket, azonban a Fővárosi Önkormányzat a gyűjtőedények méretéhez igazodó korrekciót alkalmazva fogadta el a $3,9 \text{ l/fő/nap}$ értéket. A megkeresésre adott válasz kitért arra is, hogy az Ör. felülvizsgálatát és módosítását több tényező is indokolja. Egyrészt a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás jogi szabályozásának átalakulása, másrészt az, hogy 2015-ben a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer elérte a 100 %-os lefedettséget a főváros közigazgatási területén, így a legfrissebb hulladék- begyűjtési adatok alapján lehetőség nyílik az átlagosan keletkező vegyes települési hulladékmennyiség felülvizsgálatára is. A rendelet átfogó felülvizsgálatára csak a hulladékgazdálkodási közszolgáltatással kapcsolatosan készülő végrehajtási rendeletek megjelenése után kerülhet sor.

A Közszolgáltató a megkeresésre adott válaszában utalt arra, hogy nem rendelkezett és jelenleg sem rendelkezik jogalkotói hatáskörrel, így az egy főre jutó minimális hulladék mennyiség megemelésére a Fővárosi Önkormányzat illetékes Főosztálya tett javaslatot. Az emelés

²A korábbi 2013. április 30-ig hatályos, a települési szilárdhulladék-gazdálkodással összefüggő önkormányzati feladatokról, különösen a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló 61/2002. (X. 18.) Főv. Kgy. rendelet (réggi Ör.) 22. § (4) bekezdése szerint: „A gyűjtőedények méretének és számának meghatározásakor két ürítés közötti időszakra ingatlanonként a keletkezett hulladékot, de háztartási hulladék esetén legkevesebb $3,7 \text{ liter/fő/nap}$ hulladékmennyiséget kell figyelembe venni.”

indokaként a ténylegesen begyűjtött lakossági hulladék mennyiségéből képzett egy főre eső hulladék mennyisége szolgált. Ezen tényadatokat mellékletként megküldte. A válasz kitért arra is, hogy a ténylegesen képződő hulladék lényegesen magasabb, mint az Ör.-ben meghatározott minimális érték. A minimális mennyiség emelésével a lakossági illegális hulladék kirakását kívánta mérsékelni a Fővárosi Önkormányzat. A Közzolgáltató álláspontja szerint az adatokból az látható, hogy a házhoz menő lakossági szelektív gyűjtés bevezetése (2015 év) a begyűjtött vegyes hulladék mennyiségét lényegesen nem csökkentette, az egy főre vetített mennyiség gyakorlatilag változatlan maradt. „Tekintettel arra, hogy a tényleges 5,5 liter/fő/nap még mindig lényegesen magasabb a rendeletben meghatározott 3,9 liter/fő/nap minimális mennyiségnél, szakmailag nem indokolt, illetve javasolható a rendeletben meghatározott mennyiség felülvizsgálata, különösen annak csökkentése.”

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, (...) vagy közzolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási pert – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 20. § (1) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a hozzá benyújtott beadvány alapján – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – vizsgálatot folytat, és az e törvényben meghatározott intézkedést alkalmazza.

II. Az alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Követve a fenti gyakorlatot, amíg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontot nem fogalmaz meg, *eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait.* Az Alkotmánybíróság is – a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában – arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam.* Az Alkotmánybíróság már működése első éveiben elvi élel megállapította, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság.* A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak

legyenek a norma címzettjei számára.³ Az irányadó alkotmánybíróági tézis szerint a jogállamiság elvéből adódó alapvető követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.⁴

Az Alkotmánybíróság több határozatában is megállapította, hogy az állam csak akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el.⁵ Az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta, hogy a korlátozás valóban képes-e szolgálni a legitim jogalkotói célt. A cél és az eszköz közötti összefüggés fennállása elengedhetetlen ahhoz, hogy a jogszabály ne legyen önkényes, hiszen az önkényesség biztosan sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisághoz fűződő jogbiztonság tételét.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az alapjog-korlátozás alkotmányosságának feltétele, hogy *a szükségesség, alkalmasság és arányosság követelménye együttesen fennálljon*.

Az alapvető jog korlátozása csak ultima ratio, végső eszköz a jogalkotó kezében céljai eléréséhez: „Egy alapvető jog korlátozásának alkotmányosságához azonban nem elég, hogy egy másik alapvető jog és szabadság érvényesítése és védelme érdekében történik. Az állam csak akkor nyúlhat az alapvető jog korlátozásának végső eszközéhez, ha a másik jog védelme vagy érvényesülése semmilyen más módon nem érhető el, és a korlátozás csak olyan mértékű lehet, amennyi ehhez feltétlenül szükséges.”⁶

Az alapvető jogok korlátozásának alkotmányosságát az alkotmánybíróági és – ennek nyomán – az ombudsmani gyakorlat is az ún. *szükségességi-arányossági teszt* alkalmazásával itéli meg. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint⁷ az állam (ide értve az önkormányzatot is) akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha *másik alapvető jog vagy szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme* más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy valamely alkotmányos érték érvényesülése vagy védelme érdekében történik, hanem a korlátozásnak meg kell felelnie az arányosság követelményének, az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni.

2. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján „*Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.*”

Az Alkotmánybíróság megállapította⁸, hogy az állam köteles az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló sajátos intézmények kialakítására és működtetésére. Megállapította továbbá, hogy sem a szóhasználat (az „egészséges környezethez” való jog), sem az állami környezetvédelmi feladat beágyazása az egészséghez való jog megvalósításának eszközei közé nem értelmezhető a környezethez való jog korlátozásaként. Az állam kötelelességeinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.

³ Lásd: 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

⁴ Ld. 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.

⁵ 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.

⁶ 2/1990. (II. 18.) AB határozat.

⁷ Lásd 56/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 312, 313.

⁸ 996/G/1990. AB határozat

Az alapjogok objektív, intézményes védelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította⁹, hogy ennek köre túlmehet azon a védelmen, amelyet ugyanazon alapjog alanyi jogként nyújt. Ez az objektív védelem nemcsak szélesebb, de minőségileg is más, mint az egyéni alanyi jogok védelmének összeadása. Az élethez való jog vonatkozásában például az állam objektív, intézményvédelmi kötelessége az emberi életre általában – az emberi életre mint értékre – is kiterjed; s ebbe beletartozik a jövőbeni generációk életfeltételeinek biztosítása is.

Az Alkotmánybíróság megállapította¹⁰ továbbá, hogy a *környezethez való jog* jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz *olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó*. Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni¹¹.

III. A vizsgálat megállapításai

1. A Mötv. 13. § (1) bekezdésének 19. pontja alapján a hulladékgazdálkodás a helyi önkormányzatok által helyben biztosítandó, kötelezően ellátandó közfeladat, mely ellátásával kapcsolatos generális szabályozást 2013. január 1-jétől hatályosan a Htv. tartalmazza.

A Htv. 33. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a közszolgáltatóval kötött *hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés* útján biztosítja.

A Htv. 38. § (1) és (2) bekezdései úgy rendelkeznek, hogy az *ingatlanhasználó*¹² a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásához szükséges feltételeket a közszolgáltató részére biztosítja, és a közszolgáltatást igénybe veszi, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásáért hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat fizet (...).

⁹ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

¹⁰ 28/1994. (V. 20.) AB határozat

¹¹ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

¹² Htv. 2. § (1) 34. pontja szerint *ingatlanhasználó*: az ingatlan birtokosa, tulajdonosa, vagyonkezelője, valamint a társasház és a lakásszövetkezet, aki (amely) a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételére köteles és akinek (amelynek) a közszolgáltató rendelkezésére áll.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási jogviszony létrejöttét illetően az Alkotmánybíróság az 59/B/2008. (XII.20.) AB határozatában kimondta, hogy az ingatlan tulajdonosa a közszolgáltatási szerződés alanyává nem a szerződés írásba foglalásával, még kevésbé azáltal válik, hogy a közszolgáltató a hulladék elszállítását részére felajánlja vagy arra rendelkezésre áll, hanem azáltal, hogy az adott településen ingatlantulajdont szerez.

Az ingatlanhasználó kötelezettségeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság több határozatában¹³ azt is kifejtette, hogy a települési szilárd és folyékony hulladék elszállítása és ártalmatlanítása olyan közszolgáltatás, melynek igénybevétele – környezetvédelmi és közegészségügyi érdekekre tekintettel – az ellátott területen az önkormányzati rendeletben meghatározott módon az ingatlan tulajdonosa, használója részére kötelező.

Előzőek alapján egyfelől az önkormányzat és a közszolgáltató, másfelől jogszabályból adódóan a közszolgáltató és az ingatlanhasználó között keletkezik kötelelem.¹⁴

Mivel ez utóbbi kötelmi jogviszonyban a közszolgáltató és az ingatlanhasználó jogait és kötelezettségeit jogszabályok állapítják meg, így azokban a feleknek külön nem kell megállapodniuk. Ugyanakkor a kötelek közös és a szerződés általános Ptk.-beli szabályait – így a feltűnő értékaránytalanság tilalmát és a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága követelményét¹⁵ – a jogszabályoknak, köztük az önkormányzati rendeleteknek kell érvényesíteniük.

A Htv. 35. § (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg – egyebek mellett – az önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladat tartalmát, az önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladat ellátásának rendjét és módját, a közszolgáltató és az ingatlanhasználó ezzel összefüggő jogait és kötelezettségeit, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés egyes tartalmi elemeit; a hulladékgazdálkodási közfeladat igénybevételének miniszteri rendeletben nem szabályozott módját és feltételeit; az ingatlanhasználót terhelő, miniszteri rendeletben nem szabályozott díjfizetési kötelezettséget, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények eseteit.

A Htv. 35. §-a és a 88. § (4) bekezdésében foglalt törvényi felhatalmazás együttesen határozza meg mindazon, a felek jogait és kötelezettségeit meghatározó szabályozási tárgyköröket, melyeket a települési önkormányzat származékos jogalkotói jogkörében eljárva *köteles* önkormányzati rendeletben szabályozni. A 88. § (4) bekezdésének a) pontja alapján felhatalmazást kap a települési önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben állapítsa meg – egyebek mellett – a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának és igénybevételének szabályait, továbbá a 35. §-ban foglalt rendelkezések érvényesítéséhez szükséges részletes szabályokat.

A kötelek közös és a szerződés általános Ptk.-beli szabályait a jogszabályoknak, közöttük a Htv. 35. § (1) bekezdésében foglalt tárgykörben az önkormányzati rendeleteknek kell érvényesíteniük. A szerződésre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazása Ptk. 6:2. § (3) bekezdésben foglalt követelményét érvényesítenie kell a közszolgáltatási jogviszony tartalmát, elemeit, a jogviszony alanyainak jogosultságait és kötelezettségeit megállapító jogszabályok rendelkezéseinek.

¹³ Ld.1288/B/1996. AB határozat, 52/1998. (IX.27.) AB határozat, 399/B/2002. AB határozat

¹⁴ A Ptk. 6:2 § (3) bekezdése szerint „Kötelelem jogszabályból, bírósági vagy hatósági határozatból akkor keletkezik, ha a jogszabály, a bírósági vagy a hatósági határozat így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza. Ezekre a kötelemekre a kötelek közös és a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.”

¹⁵ Ptk. 6:98 § (2) bekezdés

2. A környezetjog „szennyező fizet” elvét az Egyesült Nemzetek Szövetsége 1992-es Környezet és Fejlődés Konferenciáján elfogadott Rio-i Nyilatkozat 16. elve határozza meg: „*A nemzeti hatóságoknak törekedniük kell a környezeti költségek nemzetközi megosztásának és a gazdasági eszközök felhasználásának elősegítésére, számításba véve azt a megközelítést, hogy elvben a szennyezőnek kell viselnie a szennyezés költségét, tekintettel a közérdekre, és anélkül, hogy a nemzetközi kereskedelmi és befektetési folyamatokat eltorzítanák.*”

A Kvt. 9. §-a ezt az elvet rögzíti, amikor úgy rendelkezik, hogy a környezethasználó az e törvényben meghatározott és az e törvényben és más jogszabályokban szabályozott módon felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

A hulladékgazdálkodás rendszerében a környezetért való felelősség elsődleges alanya a „szennyező”, a hulladéktermelő, vagyis az, akinek a tevékenységeiből hulladék képződik, az elsődleges hulladékbirtokos. A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás közfeladatként való ellátásának és megszervezésének szükségessége éppen a hulladéktermelő, mint elsődleges hulladékbirtokos e primer felelősségén alapul. A szolgáltató a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás keretében az összegyűjtött hulladéknak az ingatlanhasználóktól való átvételével és elszállításával hulladékbirtokosként átvállalja a hulladéktermelő elsődleges felelősségén alapuló, a hulladékkal kapcsolatos kötelezettségeket.

A Htv. 38. §-ának (1) bekezdése az ingatlanhasználók főkötelezettségeként rögzíti a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás tekintetében fennálló *igénybevételi kötelezettséget*. Amennyiben az igénybevételi kötelezettség fennáll, úgy – *abból következően* – az ingatlanhasználót díjfizetési, hulladékgyűjtési és átadási kötelezettség is terheli.

A Mötv. 6. § c) pontja szerint a helyi önkormányzat feladatai ellátása során egyes közszolgáltatások *igénybevételét* – törvény felhatalmazása alapján – rendeletében feltételekhez kötheti. A Htv. 88. § (4) bekezdésének a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben állapítja meg a *hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátásának és igénybevételének szabályait, illetve a 35. §-ban foglalt rendelkezések érvényesítéséhez szükséges szabályokat*.

3. A Htv. a hulladékképződés megelőzésén és a hulladékhierarchia preferencián alapuló, a melléktermék képződésére és a hulladéktátság megszűnésére is kiterjedő, a hulladék hasznosságát és értékes voltát alapelveként érvényesítő, fenntartható hulladékgazdálkodási rendszer alapvető szabályait teremtette meg. 2015. január 1-től hatályosan a Htv. 35. §-a kiegészült a (2) bekezdéssel, amely szerint „*A települési önkormányzat gondoskodik az elkülönített hulladékgyűjtési rendszer helyi feltételeinek megszervezéséről.*” Ehhez kapcsolódóan a Htv. – és végrehajtási rendelete – számos rendelkezése szól a hulladékgazdálkodásnak – közte a közszolgáltatásnak – a hulladékhierarchia szerinti prioritásokra épülő működtetéséről.

A Htv. 6. § (3) bekezdése szerint *A hulladékban rejlő anyag, energia hasznosítása érdekében törekedni kell a hulladék lehető legnagyobb arányú újrahasználatra előkészítésére, újrafeldolgozására, valamint a nyersanyagok hulladékkal történő helyettesítésére.*

A Htv. 7. § (1) bekezdése értelmében *A hulladékképződés megelőzése és a hulladékgazdálkodás során az alábbi tevékenységek elsőbbségi sorrendként történő alkalmazására kell törekedni:*

- a) a hulladékképződés megelőzése,
- b) a hulladék újrahasználatra előkészítése,
- c) a hulladék újrafeldolgozása,
- d) a hulladék egyéb hasznosítása, így különösen energetikai hasznosítása, valamint

e) a hulladék ártalmatlanítása.¹⁶

A hulladékgazdálkodási tevékenység és a közszolgáltatás ehhez kapcsolódóan azt a célt szolgálja, hogy az ingatlanhasználóktól, mint hulladéktermelőktől átvett települési hulladék a Htv. 7. § (1) bekezdésében foglalt hulladékhierarchia szerint a legjobb környezeti eredményt biztosító megoldással, a környezet és az emberi egészség védelmének maximáját érvényesítve kerüljön kezelésre.

„A hulladékgazdálkodás, ennek részeként a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás jogszabályokban meghatározott rendszere az egészséges környezethez való jog érvényesülésének is az egyik legalapvetőbb intézményvédelmi garanciája. Egyfelől funkcionálisan valósítja meg, érvényesíti a környezet és az emberi egészség védelmét a hulladéktermelő környezetért való elsődleges felelősségén alapulóan, másfelől a hulladékgazdálkodásnak a hulladékhierarchia szerinti prioritásokra felépülő rendszere a legjobb környezeti eredményt biztosító megoldásokat, a Htv. szerinti hasznosítási és ártalmatlanítási célkitűzéseket megvalósító, komplex és dinamikus struktúra működése révén közvetlenül is a gazdasági és környezetvédelmi értelemben vett fenntartható fejlődést szolgálja.” (AJB-3876/2015.)

A Htv. 12. (5) bekezdése szerint *Törvény, kormányrendelet vagy miniszteri rendelet a hulladékbirtokost kötelezheti a hulladék meghatározott anyagfajta vagy hulladéktípusok szerinti elkülönített gyűjtésére (...), továbbá arra, hogy az ilyen módon előzetesen válogatott hulladékot a gyűjtőnek, a közszolgáltatónak vagy a hulladékkezelőnek átadja.*

A Htv. 41. § (2) bekezdése szerint *A közszolgáltató gondoskodik arról, hogy a feladatkörébe tartozó hulladékgazdálkodási tevékenységeket a hulladékhierarchiára figyelemmel úgy válassza meg, hogy az e törvényben, illetve a hulladékgazdálkodási tervekben foglalt megelőzési, hasznosítási és ártalmatlanítási célkitűzések teljesülni tudjanak. (...)*

A törvény 43. § (3) bekezdése értelmében *Az elkülönített hulladékgyűjtési rendszert a közszolgáltató úgy alakítja ki, hogy a) legalább a települési papír-, üveg-, műanyag, fém- és zöldhulladék elkülönített gyűjtése biztosított legyen; b) a házhoz menő gyűjtés minél több fajtájú és jellegű települési hulladék esetében biztosított legyen (...)*

Az elkülönített hulladékgyűjtésre vonatkozó alapvető rendelkezéseket a Kr. általános érvénnyel, kötelezően állapítja meg. A jogszabály mind az ingatlanhasználók kötelezettségei, mind a közszolgáltatás ellátásának jogszabályi feltételei között előírja a műanyag, a papír, a fém és a vegyes hulladék elkülönített gyűjtését és elszállítását.¹⁷

A Kr. 9. § (4) bekezdése kimondja, hogy *A közszolgáltató (...) az ingatlanhasználótól legalább a következő hulladékfajtákat házhoz menő gyűjtési rendszerben szállítja el: a) műanyaghulladék, b) fémhulladék, c) papírhulladék, d) vegyes hulladék.*

Önkormányzati rendelet a Kr.-ben meghatározottakon túl az ingatlanhasználót kötelezheti a települési hulladék további anyagfajta vagy hulladéktípus szerinti elkülönített gyűjtésére. A fővárosi rendelet ilyen további kötelezést nem tesz, az Ör. 5. § (3) bekezdése szerint *az ingatlanhasználó a települési hulladék részét képező papír, műanyag és fém hulladékokat a vegyes hulladéktól elkülönítve gyűjti és (...) e hulladékokat a közszolgáltatás keretében a Közszolgáltató részére külön díjazás nélkül átadja.*

¹⁶ A (2) bekezdés szerint (2) *Az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységek közül azt kell választani, amely az összességében legjobb környezeti eredményt biztosító megoldást bitorozza magában, és elősegíti az e törvény szerinti hasznosítási és ártalmatlanítási célkitűzések megvalósítását.*

¹⁷ Kr. 4. § (2) *A települési papír-, üveg-, műanyag, fém- és zöldhulladékot a vegyes hulladéktól elkülönítetten kell gyűjteni (...)*

4. A Htv. 35. § bekezdése értelmében a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás rendjét az önkormányzatok maguk szabályozzák, a feltételek meghatározása során a felhatalmazó rendelkezések nyújtotta kereteken belül, a helyi viszonyokra reflektálva rendelkeznek jogalkotási hatáskörrel.

Az Ör. 29. § (1) bekezdése értelmében vegyes települési hulladék esetén a gyűjtőedények méretének és számának meghatározásakor két ürítés közötti időszakokra ingatlanonként a keletkezett hulladékot, de legkevesebb 3,9 liter/fő/nap hulladékmennyiséget kell figyelembe venni.¹⁸ A 3,9 l/fő/nap vegyes települési hulladék mennyiségének meghatározása a főváros területén keletkezett hulladék mennyisége alapján történt. A rendelkezésre álló adatok szerint az egy főre eső minimális hulladékmennyiség megemlése a begyűjtött hulladék mennyiségéből képzett egy főre jutó eső hulladék mennyisége szolgált.

A legkisebb gyűjtőedény biztosításának kérdését a jogszabályok közül a Kr. rendezi, az önkormányzati rendeletek csak olyan rendelkezéseket tartalmazhatnak, amelyek a Kr. rendelkezéseinek megfelelnek. A Kr. 7. § (1) bekezdése szerint *A vegyes hulladék szabványos gyűjtőedényben történő gyűjtéséhez a közszolgáltatónak biztosítania kell azt, hogy az ingatlanhasználó legalább 2 különböző űrmértékű gyűjtőedény közül választhasson.*¹⁹

A 7. § (2) bekezdése rögzíti, hogy *A választási lehetőséget az ingatlanhasználó számára a közszolgáltató úgy ajánlja fel, hogy a választható gyűjtőedény űrmértéke igazodjon az érintett ingatlanon képződő hulladék mennyiségéhez, figyelembe véve*

- a) a településen képződő vegyes és elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségét²⁰,
- b) az érintett ingatlan használó természetes személyek számát, valamint
- c) a települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló miniszteri rendeletben meghatározott szállítási gyakoriságot (...)

Az alapvető jogok biztosa több korábbi jelentésében²¹ is megállapította, hogy „Tekintve, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási jogviszony tartalmát a jogszabályok és a közszolgáltatási szerződés állapítják meg, a közszolgáltató nem élvezhet szabadságot abban, hogy milyen térfogatú edények használatát biztosítja az ingatlanhasználók részére a Kr. 7. §-a alapján.”

A települési önkormányzatok általános szabályozási kötelezettsége a vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló választható hulladékgyűjtő edények méretének, és az igénybevétel feltételeinek megállapításakor 2015. január 1-től *kiegészült az elkülönített hulladékgyűjtés és hulladékkezelés kötelezettsége nyomán a szelektív hulladékgyűjtésre és ezzel összefüggésben a vegyes hulladék mennyiségének csökkentésére ösztönző, helyi adottságokat tükröző szempontokkal is.*

A Htv. 46. § (1) bekezdése szerint *A hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díjat - a vegyes hulladék mennyiségével arányosan - a költségekre, továbbá az árakra, illetve a díjra vonatkozó közgazdasági összehasonlító elemzések felhasználásával úgy kell megállapítani és szabályozni, hogy*

¹⁸ Az Ör. 29. § (1) bekezdése szerint *Vegyes települési hulladék esetén a gyűjtőedények méretének és számának meghatározásakor két ürítés közötti időszakra ingatlanonként a keletkezett hulladékot, de legkevesebb 3,9 liter/fő/nap hulladékmennyiséget kell figyelembe venni.*

(2) *A közszolgáltatás által ellátandó területre rendszeresített, szabványos gyűjtőedények típusát, minimális térfogatát, darabszámát a Közszolgáltató az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel állapítja meg az ingatlanhasználó által bejelentett várható hulladékmennyiség és az ürítési gyakoriság alapján, melynek során lehetőség szerint figyelembe veszi az ingatlanhasználó igényeit is.*

¹⁹ Kr. 7. § (1) *A közszolgáltató a vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló 2 különböző űrmértékű gyűjtőedény közül (...) a) a természetes személy ingatlanhasználó részére legalább egy olyan gyűjtőedény választásának lehetőségét biztosítja, amelynek az űrmértéke a 80 liter, b) a lakóingatlan egyedül és életvitelszerűen használó természetes személy ingatlanhasználó részére legalább egy olyan gyűjtőedény választásának lehetőségét biztosítja, amelynek űrmértéke a 60 liter nem haladja meg.*

²⁰ Kr. 2. § (1) 1. pontja szerint *fajlagos mennyiség:* háztartások esetében lakosonként, nem háztartások esetében az adott ingatlan használó természetes személy ingatlanhasználóként évente átlagosan képződő települési hulladék kilogrammban vagy térfogategységben kifejezett mennyisége.

²¹ AJB-1537/2013.; AJB-7483/2013.; AJB-7898/2013; AJB-3084/2014; AJB-3170/2014

a) a díj a költséghatékony hulladékgazdálkodási közszolgáltatásra, a közszolgáltatás hatékonyságának javítására, a kapacitások hatékony igénybevételére, a közszolgáltatás minőségének folyamatos javítására, valamint a környezetterhelés csökkentésére ösztönöz, valamint

b) az e törvény szerinti céltartalék összege, a folyamatos hulladékgazdálkodási közszolgáltatás indokolt költségei, a környezetvédelmi kötelezettségek teljesítésének indokolt költségei, a közszolgáltatás tartós ellátásához, fejlesztéséhez szükséges indokolt költségek (...) figyelembevételre kerüljenek.

A vegyes hulladék gyűjtéséhez választható edények űrmértékét tehát a Kr. 7. § (2) bekezdése szerinti szempontok (a hulladék mennyisége, a vegyes és elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyisége, az ingatlant használók száma, az EüMr. 5. § (2) bekezdése²² alapján az önkormányzati rendeletben meghatározott ürítési, elszállítási gyakoriság) figyelembevételével a Ptk. 6:2. § (3) bekezdésében foglalt, a kötelezett, a jogosult és a szolgáltatás kellő pontossággal való meghatározásának követelménye alapján az önkormányzati rendeletben kell meghatározni annak érdekében, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási jogviszonyban a Ptk. 6:98. § (1) bekezdésében és a Htv. 46. § (1) bekezdésében foglalt szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányosságának követelménye a szabályozásban megfelelőképp érvényesüljön.”

Vagyis annak érdekében, hogy az önkormányzati rendeletek megfelelően érvényesítsék a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányosságának követelményét a hulladékgazdálkodással összefüggően a választható hulladékgyűjtő edényekre vonatkozó rendelkezések megalkotásakor, a Kr. 7. § (2) bekezdésében foglalt valamennyi szempontra figyelemmel a szállítási gyakoriság-vegyes hulladék mennyisége-ingatlanhasználók száma mellett az anyagfajtánként elkülönítetten gyűjtendő hulladék fajlagos mennyiségét is figyelembe kell venni kötelező jelleggel, és az edényhasználat feltételeit úgy kell megállapítani, hogy a hulladék környezettudatos, elkülönített gyűjtésére, és így a vegyes hulladék mennyiségének csökkentésére ösztönöz.

Ahogy azt az Alkotmánybíróság több határozatában²³ is kimondta, a hulladékszállítás jogszabályokban meghatározott gyakorisága mellett az ingatlanhasználók hulladékgazdálkodási kötelezettségeinek teljesítéséhez választható edényméretekre vonatkozó szabályozás garantálhatja azt, hogy a Ptk. 6:2. § (3) bekezdése alapján jogszabályból keletkező kötelemben a szerződésre irányadó szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányosságának követelménye érvényesüljön a közszolgáltató és az ingatlanhasználók közötti jogviszonyban.²⁴

A 2015. január 1-től hatályos törvényi és kormányrendeleti szabályozás alapján azonban már nem elégséges az önkormányzati rendeletekben a hulladékgyűjtő edény űrmértékének választhatóságát egyoldalúan az ingatlant használók számához kötni, a választható edények esetében tekintettel kell lenni – a szállítási gyakoriság- vegyes hulladék mennyisége, valamint az ingatlanhasználók száma mellett az anyagfajtánként elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségére is. A szelektív hulladékgyűjtés fenti idézett általános kötelezettsége alapján a vegyes

²² A települési szilárd és folyékony hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló 16/2002. (IV. 10.) EüM rendelet 5. § (2) bekezdése szerint A bomló szerves anyagot tartalmazó hulladékot az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 10. §-a (2) bekezdésének 1. és 2. pontja szerinti nagyvárosias és kisvárosias lakóterületen hetente legalább kétszer, egyéb lakóterületen hetente legalább egyszer, illetőleg szükség szerint nagyobb gyakorisággal el kell szállítani.

²³ 52/1998. (XI. 27.) AB határozat, 12/2000. (III. 31.) AB határozat, 48/2000. (XII. 18.) AB határozat, 506/B/2001. AB határozat

²⁴ Az Alkotmánybíróság e határozataiban nem adott támpontot, hogy a legkisebb kötelezően igénybeendő gyűjtődény mekkora méretű legyen. Amint azt több korábbi ombudsmani jelentés (OBH 2338/2007., OBH-1187/2010. AJB-1537/2013.; AJB-7483/2013.; AJB-7898/2013; AJB-3084/2014; AJB-3170/2014) is megállapította, a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága, és a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének az Alkotmánybíróság határozatai alapján az felel meg, ha a háztartási vegyes hulladék mennyiségéhez igazodóan a települési önkormányzatok szabályozása az ingatlanhasználók részére a 110-120 literesnél kisebb, 60-80 literes hulladékgyűjtő edények választásának és használatának lehetőségét is biztosítja.

hulladék gyűjtésére szolgáló edényzet választhatóságát széles körben kell lehetővé tenni az önkormányzati rendeleti szabályozásban megállapított feltételeknek úgy, hogy az ingatlanhasználók nagyobb száma, családok, nagycsaládok esetén is a környezettudatos magatartásra, az elkülönített hulladékgyűjtésre és a vegyes hulladék mennyiségének csökkentésére ösztönözzön.

A keletkező vegyes hulladék mennyiségéhez igazodó hulladékgyűjtő edény választásának és használatának biztosítása az önkormányzati rendeleti szabályozásban a 2015. január 1-től hatályba lépő, a hulladékgazdálkodásban a környezet és az emberi egészség védelmének szempontjait²⁵, és a hulladékhierarchiát²⁶ a korábbinál következetesebben érvényesítő szabályozás szerint az Alkotmánybíróság határozataival, valamint a korábbi ombudsmani jelentésekben foglalt megállapítások alapján a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága követelményének érvényesítése mellett hangsúlyosan az egészséges környezethez való alapvető jog érvényesítése érdekében is szükséges. A különböző méretű edények használatához kapcsolódóan olyan feltételeket kell előírnia a települési önkormányzatok képviselő-testületeinek, amelyek az ingatlanhasználókat megfelelőképpen ösztönzik a szelektív hulladékgyűjtésre és a vegyes hulladék mennyiségének csökkentésére.

Annak érdekében tehát, hogy az önkormányzati rendeletek megfelelően biztosítsák az egészséges környezethez való jog érvényesülését, valamint a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága követelményének megvalósulását, a választható edényméretekre vonatkozó szabályozás megalkotásakor – a Kr. 7. § (2) bekezdésében foglalt szempontokra figyelemmel – az elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségét is figyelembe kell venni és az edényhasználat feltételeit ennek alapján kell megállapítani.

5. A korábbi, 2013. április 30-ig hatályos régi Ör. még 3,7 liter/fő/nap vélelmezett vegyes települési hulladékmennyiséget vett figyelembe a gyűjtőedények méretének meghatározásakor. 2015-ben a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer a főváros területén elérte a 100 %-os lefedettséget, mindazonáltal ennek megszervezését követően emelték fel a 3,9 liter/fő/nap vélelmezett vegyes települési hulladékmennyiséget az Ör.-ben. Az emelést alátámasztó számításokról rendelkező adatok nem állnak rendelkezésünkre, így magának a számításnak a módszerét nem állt módunkban vizsgálni.

A konkrét esetben a budapesti kertvárosban élő panaszos kifogásolta, hogy a megemelt vélelmezett minimális hulladékmennyiség miatt – *3,7 liter/fő/nap* helyett *3,9 liter/fő/nap* – háromfős háztartása már nem jogosult 80 literes hulladékgyűjtő edény használatára, noha a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés bevezetését követően a korábbinál kevesebb vegyes háztartási hulladéka keletkezik.

---

²⁵ Ld. Htv. 4-6. §-ait

²⁶ Htv. 7. §

Megállapítható, hogy – tekintettel a Kr. 7. § (2) bekezdésére és az Ör. 29. § (1) bekezdésére – a vélelmezett vegyes települési hulladék mennyisége határozza meg az ingatlanhasználó választási lehetőségét a különböző méretű hulladékgyűjtő edények között. Ezért a vélelmezett mennyiségnek kiemelt jelentősége van, hiszen hiába vesz részt az ingatlanhasználó a szelektív hulladékgyűjtésben, a 80 literes edény használatára mégsem lesz jogosult. Mindezek miatt megállapítható, hogy az önkormányzat a vegyes hulladék vélelmezett minimális mennyiségének meghatározásán keresztül érvényesítheti a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányosságának követelményét.

Közismert, hogy az ingatlanon keletkező hulladék mennyiségét és a szelektív gyűjtés igénybevételének lehetőségeit és magát az igénybevételt befolyásolja az ingatlan jellege. A 2010-2015. közötti időszakról készült kimutatás alapján nem állapítható meg, hogy a vegyes hulladék egy főre jutó minimális mennyiségét az önkormányzat miért emelte meg akkor, amikor a szelektív hulladékgyűjtés lefedettsége teljessé vált, és ezt miért tartja alkalmazandónak Budapest területének egészére. Az ügyben kapott tájékoztatások sem tértek ki arra, hogy a vegyes hulladék vélelmezett minimális mennyiségének megállapításakor e szempontokat miként vették figyelembe és ezeket hogyan értékelték. Fontosnak tartjuk azt is megjegyezni, hogy a vegyes hulladék vélelmezett minimális mennyiségének növelése – a szelektív gyűjtés bevezetése ellenére – azt az üzenetet hordozza, hogy a szelektív gyűjtés a vegyes hulladék mennyiségének növekedését okozza, miközben a szelektív gyűjtésben résztvevők számára a tapasztalat ezzel ellentétes. Kiemelendő, hogy az önkormányzat akkor tesz eleget a kapott felhatalmazásoknak, ha az önkormányzati rendelet az elkülönített hulladékgyűjtésre, valamint a vegyes települési hulladék mennyiségének csökkentésére ösztönző hatással bír, a hulladékgazdálkodásnak a hulladékhierarchia szerint épülő rendszerét erősíti, és így az egészséges környezethez való alapvető jog érvényesülését segíti.

Hangsúlyoznunk kell, hogy az ingatlanhasználók által a vegyes települési hulladék gyűjtéséhez használható gyűjtőedények űrmértékének igazodnia kell az érintett ingatlanon képződő hulladék mennyiségéhez, továbbá az elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségét is figyelembe kell venni és az edényhasználat feltételeit ennek alapján kell megállapítani az ingatlanhasználók által választható gyűjtőedényekre irányadó, a Kr. 7. § (2) bekezdésben előírt szempontokra figyelemmel.

Megállapítottuk, hogy az Ör. 29. § (1) bekezdésének kógens jellege a hulladékgyűjtő edény használatának választhatóságát statikus módon kizárólag az egy háztartásban élők számához és a vélelmezett 3,9 liter/fő/nap vegyes települési hulladék fajlagos mennyiséghez köti. Az önkormányzati rendelet akkor biztosítja a Kr. 7. § (2) bekezdésében előírt, a különböző űrmértékű gyűjtőedények választhatósága szempontrendszerének érvényesülését, ha az ingatlanhasználók által elkülönítetten gyűjtött hulladék fajlagos mennyiségét is figyelembe veszi, és a vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló edényt ahhoz igazodóan biztosítja.

Megállapítottuk, hogy az önkormányzat akkor tesz eleget felhatalmazásának, ha a vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló edény igénybevehetőségét lehetővé tevő vélelmezett legkisebb hulladékmennyiségre vonatkozó szabályozást a szelektív gyűjtés bevezetését és teljes körűvé válását követően felülvizsgálja. Amennyiben a szelektív gyűjtés bevezetése után növelik a vegyes hulladék vélelmezett mennyiségét, akkor az az ingatlanhasználókat nem ösztönzi a szelektív gyűjtés igénybevételére, sőt elriaszthatja őket attól.

Az önkormányzati szabályozás a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményét gyengíti, valamint az egészséges környezethez való alapvető joggal összefüggő visszásságot okoz, ha az edények választhatóságával összefüggésben nem ír elő olyan hatékony feltételrendszert, amely tükrözné a szelektív hulladékgyűjtés használatát, továbbá nem mozdítja elő hatékonyan a vegyes hulladék mennyisége csökkentésének

ösztönzését, és nem teszi lehetővé a kisebb edényhasználatot az elkülönített hulladékgyűjtésben résztvevő ingatlanhasználók számára.

Célszerűnek véljük kialakítani az Ör.-ben a mérlegelés azon szempontrendszerét, melyek mentén mód van kisebb edény használatára egyedi esetben, erre jelenleg a hatályos Ör. ugyanis nem ad lehetőséget. Szükséges, hogy az elkülönített hulladékgyűjtésben igazoltan résztvevők számára, a szelektív hulladékgyűjtés igénybevételének ösztönzése érdekében el lehessen térni a vélelmezett legkisebb (liter/fő/nap) hulladék mennyiségtől, amennyiben azt az ingatlanhasználók igénylik és a szelektív hulladékgyűjtést igazoltan használják. Fontosnak tartjuk tehát, hogy a szelektív hulladékgyűjtésben igazoltan résztvevők kedvezményes helyzetbe kerülhessenek a települési vegyes hulladék gyűjtésére szolgáló edény választhatósága tekintetében.

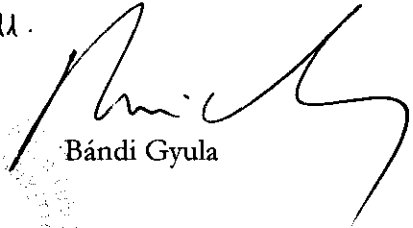
Intézkedések

Felkérjük az Ajbt. 37. §-a alapján Budapest Főváros Önkormányzat Főpolgármesterét, hogy a jelentésben jelzett visszásság elkerülése érdekében kezdeményezze a hulladékgazdálkodás rendjére vonatkozó szabályozás felülvizsgálatát a Htv. 88. § (4) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján.

Ennek keretében

- a szelektíven gyűjtött hulladékok mennyiségére és az ingatlanok jellegére is tekintettel vizsgálják felül a vegyes hulladék minimális mennyiségének mértékét,
- az önkormányzati rendelet a szelektív hulladékgyűjtésben igazoltan részt vevő ingatlanhasználók részére - a Kr. 7. § (2) bekezdésében előírt szempontokra figyelemmel – teremtsen lehetőséget a legkisebb (liter/fő/nap) vélelmezett hulladékmennyiségtől való eltérésre, továbbá
- teremtsen meg - a gyűjtőedények választhatóságának meghatározásán keresztül -, hogy az Ör. alkalmas legyen a szelektív hulladékgyűjtésben való részvétel ösztönözésére.

Budapest, 2018. május 11.

Bándi Gyula

Székely László

